

Суару мерзімі мен мөлшері

Дайындаған: Жұбандықова А

Суармалау—табиғи жағдайда ылғал жетіспеушілігі байқалатын топырақтар мен өсімдіктердің **су** жүргісін (режім) жақсартуға бағытталған шаралар кешені; гидротехникалық мелиорациялаудың бір түрі. **Топырақтың**ылғалдылығы н көбейтеді, өсімдіктердің қоректену және жылулық режимдерін, топырақ пен жер беті қабатының микроклиматын жақсартады. Құрғақ (аридтік) аймақтағы жерлерді ауыл шаруашылығы үшін пайдалануға қосуға, ал гумидтік аймақта **ауыл шаруашылығы** алқаптарының өнімділігін арттыруға мүмкіндік береді

Өндіріс талабына сай:

**Суды
мехникалық
көтере
суармалау**

**Ағыза
суармалау**

**Бір
мезгілдік
суармалау**

СУДЫ БЕРУ ТӘСІЛДЕРІНЕ ҚАРАЙ:

Беттік суармалау

Жаңбырлату

Топырақішілік

Суармалау желісінің пайдалы әсер коэффициенті— су шығынының суармалы жерге (танапқа) жеткізілген (нетто) көлемінің су көзінен алынған (брутто) су көлеміне қатынасы. Бұл коэффициент ашық желілі каналдармен келген судың пайдалануға жеткен деңгейін көрсетеді.

Суармалау желісінің бөліктері— егістікті суармалау үшін салынатын бас саға, су бөлуші тораптар, бас канал, шаруашылықаралық каналдар, шаруашылықішілік каналдар, танап каналдары, гидротехникалық құрылыстар, бақылау ұңғымалары, кәріз жүйелері, жол және ағаштар құрамы.

Суармалау жүйесі— мелиорациялық жүйе, белгілі бір суармалы алапты суландыруға арналған мелиорациялық су құрылыстары. Суармалау жүйесінің құрамына суармалы жерден басқа суландыру көзі, магистральды канал, суландыру желілері, құрылыстар мен құрылғылар, суды суармалы жерге жеткізіп, оны канал, тоғандарға бөліп беріп суармалы жердегі дақыл тамырына ылғалды ұтымды түрде жеткізіп беру желілері жатады.

Суармалау нормасы

1) өсімдіктің өсіп-өнуі кезеңінде 1 гектар суармалы жерге берілетін су көлемі немесе сол жерге барлық суару маусымында берілетін су көлемі. Суармалау нормасының мөлшері ауа райының, топырақтың және жердің мелиорациялық жағдайына байланысты. Өлшемі: 1 гектарға текшеметр немесе 1 миллиметр жаңбыр суының қабаты (100 м³ га — 10 миллиметр су қабаты);

2) ауа райының, топырақтың және жердің мелиорациялық жағдайы мен дақылдардың биологиялық ерекшеліктеріне, өсіп-өну мерзімінің ұзақтығына байланысты ылғалдандыру шамасы. Оның өлшемі бір гектарға текшеметрмен есептеледі.

Суды таратушы каналдар шаруашылықаралық және шаруашылықішілік болып бөлінеді.

Шаруашылықішілік канал суды жеке телімдерден танаптарға таратады, жеке учаскелерден бас арыққа, жеке танаптарға бөледі реттейді; су егістікке құлақарық арқылы жеткізіліп, ол уақытша арықтар арқылы егін алқап- тарына беріледі. Өрбір танаптың аяғында орнатылатын қашыртқы арықтар топыраққа сіңіп үлгермеген және артық суларды тосып алып басқа жаққа бұрып алып кетеді.

Суды бөліп алу әдісіне қарай : Өзі ағатын және механикалық сүкөтергіш болып бөлінеді.

Құрылымдық түрі бойынша ашық (каналдар) және жабық қысымсыз, қысымды құбырлар және аралас болып бөлінеді, бұған — каналдар, қысымды-қысымсыз құбырлар жатады.

**Назар
аударғандарыңызға
рахмет!**